

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (nionde avdelningen)

den 28 november 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner – Direktiv 2000/35/EG – Artikel 1 och artikel 6.3 – Tillämpningsområde – Nationell lagstiftning – Handelstransaktioner som finansieras av strukturfonderna och av Europeiska unionens sammanhållningsfond – Omfattas inte”

I mål C-722/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Regiondomstolen i Warszawa, 23:e avdelningen för överklaganden i handelsrättsliga mål, Polen) genom beslut av den 29 oktober 2018, som inkom till domstolen den 19 november 2018, i målet

KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k.

mot

Porr Polska Construction SA,

meddelar

DOMSTOLEN (nionde avdelningen)

sammansatt av tillförordnade avdelningsordföranden D. Šváby samt domarna K. Jürimäe och N. Piçarra (referent),

generaladvokat: E. Tanchev,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom K. Mifsud-Bonnici och M. Rynkowski, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: polska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av skälen 13, 20 och 22 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/35/EG av den 29 juni 2000 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (EGT L 200, 2000, s. 35) och av artikel 18 FEUF.
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan KROL – Zakład Robót Wodno-Kanalizacyjnych sp. z o.o., sp.k. (nedan kallat KROL) och Porr Polska Construction SA (nedan kallat Porr). Målet rör Porrs betalning av dröjsmålsränta till KROL, avseende ersättning för arbeten som har utförts av KROL i enlighet med ett avtal som ingåtts mellan dessa båda bolag.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Skälen 9, 10, 13, 16, 20 och 22 i direktiv 2000/35 har följande lydelse:
  - ”(9) Skillnaderna mellan medlemsstaterna i fråga om regler och praxis när det gäller betalningar utgör ett hinder för en väl fungerande inre marknad.
  - (10) Detta får till följd att handelstransaktioner mellan medlemsstaterna begränsas avsevärt. Detta strider mot artikel [18 FEUF] eftersom företagare skall kunna bedriva handel på hela den inre marknaden på sådana villkor som säkerställer att gränsöverskridande transaktioner inte medför större risker än inrikes försäljning. Det skulle leda till en snedvridning av konkurrensen om väsentligt olika regler tillämpades på inrikes och gränsöverskridande transaktioner....
- (13) Detta direktiv bör begränsas till betalningar som görs som ersättning vid handelstransaktioner och reglerar inte transaktioner med konsumenter, räntor i samband med andra betalningar, t.ex. betalningar enligt lagstiftningen om checkar och växlar eller betalningar av skadestånd, inbegripet betalningar från försäkringsbolag.
...- (16) Sen betalning är ett avtalsbrott som har blivit ekonomiskt intressant för gäldenärer i de flesta medlemsstater genom att dröjsmålsräntan är låg och/eller indrivningsförfarandena långsamma. Det krävs en avgörande förändring som inbegriper ersättning till borgenärerna för de kostnader som uppstått, för att vända denna utveckling och för att säkerställa att konsekvenserna av sena betalningar avhåller från sådana betalningar.
...- (20) Konsekvenserna av sena betalningar kan endast verka avskräckande om de är förenade med indrivningsförfaranden som är snabba och effektiva för borgenären. I enlighet med icke-diskrimineringsprincipen i artikel [18 FEUF] bör dessa förfaranden vara tillgängliga för alla borgenärer som är etablerade i gemenskapen.
...

- (22) Detta direktiv bör reglera samtliga handelstransaktioner oberoende av om de ingås mellan privata eller offentliga företag eller mellan företag och offentliga myndigheter, med beaktande av att de sistnämnda verkställer ett stort antal betalningar till företag. Direktivet bör följaktligen också reglera alla handelstransaktioner mellan huvudentreprenörer och deras leverantörer eller underleverantörer.”
- 4 I artikel 1 i direktiv 2000/35 föreskrivs följande under rubriken ”Tillämpningsområde”:
”Bestämmelserna i detta direktiv skall gälla alla betalningar som görs som ersättning vid handelstransaktioner.”
- 5 I artikel 2.1 första stycket i direktivet definieras begreppet ”handelstransaktioner” enligt följande:
”transaktioner mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning,”
- 6 Artikel 6.3 i direktivet har följande lydelse:
”Vid överföringen av detta direktiv får medlemsstaterna utesluta
a) skulder som är föremål för ett insolvensförfarande mot gäldenären,
b) avtal som har ingåtts före den 8 augusti 2002, och
c) räntefordringar som understiger 5 euro.”
- 7 Direktiv 2000/35 upphävdes genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (EUT L 48, 2011, s. 1), med verkan från och med den 16 mars 2013, i enlighet med artikel 13 första stycket i direktivet.
- 8 Artikel 12.4 i direktiv 2011/7 har följande lydelse:
”Vid införlivandet av detta direktiv får medlemsstaterna avgöra huruvida avtal som slutits före den 16 mars 2013 ska undantas.”
- 9 Enligt artikel 13 första stycket andra meningen i direktiv 2011/7 ska direktiv 2000/35 fortsätta att gälla för avtal som ingåtts före den 16 mars 2013 och på vilka det första direktivet inte ska tillämpas enligt dess artikel 12.4.

Polsk rätt

- 10 Direktiv 2000/35 införlivades i polsk rätt genom ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (lagen om betalningsfrister vid handelstransaktioner), av den 12 juni 2003 (Dz. U. 2003, nr 139, position 1323) (nedan kallad lagen av den 12 juni 2003), vilken trädde i kraft den 1 januari 2004.
- 11 Enligt artikel 4.3 c i denna lag ska lagen inte tillämpas på
”avtal om leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning, som helt eller delvis finansieras med medel från

...

c) strukturfonderna och Europeiska unionens sammanhållningsfond.”

- 12 Lagen av den 8 mars 2013 (Dz. U 2013, position 403) om införlivande av direktiv 2011/7 upphävde lagen av den 12 juni 2003 med verkan från och med den 28 april 2013. Den innehåller inte några bestämmelser som utesluter handelstransaktioner som finansieras av strukturfonderna eller av Europeiska unionens sammanhållningsfond.
- 13 Enligt artikel 15 i denna lag regleras handelstransaktioner som ingåtts före den 28 april 2013 av bestämmelserna i lagen av den 12 juni 2003.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 14 Genom ett avtal som ingåtts den 10 augusti 2009 gav polska staten, i egenskap av byggherre, Teerag-Asdag Polska, som därefter slogs samman med Porr, i uppdrag att uppföra en vägbyggnation. Genomförandet av detta avtal finansierades delvis med medel från Europeiska unionens sammanhållningsfond, på grundval av ett avtal om finansiering av projektet.
- 15 Genom avtal av den 9 september 2009 överlät Porr genomförandet av en del av byggnationen till KROL.
- 16 Porrs betalning av ersättningen skulle ske på grundval av de fakturor som utfärdats av KROL under arbetets gång.
- 17 Efter att ha tillställt Porr fakturor avseende ersättning för de arbeten som utförts, skickade KROL, den 3 september 2014, till Porr en beräkning av den ränta som skulle betalas och, två dagar senare, en anmodan att betala lagstadgad dröjsmålsränta inom sju dagar från mottagandet av betalningen.
- 18 Eftersom denna begäran inte efterföljdes, väckte KROL talan vid Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy (Distriktsdomstolen för huvudstaden Warszawa, Polen). Genom dom av den 25 september 2017 ogillade denna domstol KROL:s talan om betalning av den angivna dröjsmålsräntan, med motiveringen att den prestation som bolaget skulle tillhandahålla ingick i ett projekt som medfinansierades av Europeiska unionens sammanhållningsfond och följaktligen var undantaget från tillämpningsområdet för lagen av den 12 juni 2003.
- 19 KROL överklagade denna dom till Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Regiondomstolen i Warszawa, 23:e avdelningen för överklaganden, Polen). Denna domstol är osäker på huruvida lagen av den 12 juni 2003 är förenlig med direktiv 2000/35 i den del den från sitt tillämpningsområde utesluter handelstransaktioner som helt eller delvis finansieras genom medel från strukturfonderna eller från Europeiska unionens sammanhållningsfond.
- 20 I detta hänseende har den hänskjutande domstolen påpekat att det i direktiv 2000/35 inte görs någon åtskillnad mellan handelstransaktioner med utgångspunkt i de finansiella medel som utgör deras finansieringskälla och att det inte föreskrivs någon annan behandling av transaktioner som finansieras av unionens strukturfonder. Den hänskjutande domstolen har vidare anförts att uteslutandet av dessa transaktioner från tillämpningsområdet för lagen av den 12 juni 2003 kan äventyra uppnåendet av målet att bekämpa sena betalningar på den inre marknaden, vilket eftersträvas med direktiv 2000/35. Den hänskjutande domstolen har slutligen påpekat att KROL, vid tidpunkten för avtalets ingående, inte hade kännedom om att det delvis finansierades av unionens sammanhållningsfond samt att finansieringsavtalet i vart fall inte omfattade det avtal som ingåtts mellan KROL och Porr.

- 21 Mot denna bakgrund beslutade Sąd Okręgowy w Warszawie, XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Regiondomstolen i Warszawa, 23:e avdelningen för överklaganden) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Tillåter EU-rätten, särskilt skälen 13, 20 och 22 i [direktiv 2000/35] samt artikel 18 FEUF, vilken uttrycker principen om icke-diskriminering, en möjlighet att utesluta ersättning för sen betalning avseende transaktioner som helt eller delvis finansieras med medel från strukturfonderna och från Europeiska unionens sammanhållningsfond, vilken följer av artikel 4 punkt 3 c i [lagen av den 12 juni 2003]?”

Prövning av tolkningsfrågan

Huruvida tolkningsfrågan kan tas upp till prövning

- 22 Den polska regeringen har angett att lagen av den 12 juni 2003, enligt vilken ersättning vid sen betalning med avseende på handelstransaktioner som helt eller delvis finansieras av medel från strukturfonderna och från Europeiska unionens sammanhållningsfond, efter framställningen av begäran om förhandsavgörande har upphävts genom lagen av den 8 mars 2013, i vilken det inte längre föreskrivs ett sådant undantag.
- 23 Under dessa omständigheter ankommer det på EU-domstolen att pröva huruvida den hänskjutande domstolens fråga ska besvaras (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 juli 2004, Lenz, C-315/02, EU:C:2004:446, punkterna 53 och 54).
- 24 I förevarande fall ska det erinras om att det i artikel 12.4 i direktiv 2011/7, som införlivats med polsk rätt genom lagen av den 8 mars 2013, föreskrivs att medlemsstaterna beslutar huruvida de ska undanta avtal som ingåtts före den 16 mars 2013 från direktivets tillämpningsområde. Om en medlemsstat utnyttjar denna möjlighet i enlighet med artikel 13 första stycket i detta direktiv, ska direktiv 2000/35 fortsätta att tillämpas på avtal som ingåtts före detta datum.
- 25 Sistnämnda bestämmelse ska tolkas så, att medlemsstaterna får undanta sena betalningar vid fullgörandet av ett avtal som ingåtts före den 16 mars 2013 från tillämpningsområdet för direktiv 2011/7, trots att dröjsmålet inträtt efter detta datum (dom av den 1 juni 2017, Zarski, C-330/16, EU:C:2017:418, punkt 34).
- 26 Det framgår emellertid av de handlingar som ingetts till domstolen att det i artikel 15 i lagen av den 8 mars 2013 uttryckligen föreskrivs att de handelstransaktioner som ingåtts före den dag då lagen trädde i kraft omfattas av de bestämmelser som dittills varit tillämpliga, bland annat bestämmelserna i lagen av den 12 juni 2003. Den hänskjutande domstolen har i detta avseende preciserat att eftersom avtalet i fråga ingicks den 9 september 2009 omfattas det av den sistnämnda lagen, genom vilken direktiv 2000/35 införlivades.
- 27 Det är således nödvändigt att tolka bestämmelserna i detta direktiv med hänsyn till den hänskjutande domstolens tvivel om huruvida lagen av den 12 juni 2003 är förenlig med direktivet.
- 28 Frågan ska således besvaras i sak.

Prövning i sak

- 29 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 1 och artikel 6.3 i direktiv 2000/35 ska tolkas så, att de utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, enligt vilken handelstransaktioner som helt eller delvis finansieras av medel från strukturfonderna och från Europeiska unionens sammanhållningsfond inte omfattas av den ersättning för sen betalning som garanteras genom nämnda direktiv.
- 30 För det första ska det erinras om att bestämmelserna i direktiv 2000/35, enligt artikel 1 i direktivet, är tillämpliga på ”alla betalningar som görs som ersättning vid handelstransaktioner”.
- 31 Enligt artikel 2.1 första stycket i direktivet ska begreppet ”handelstransaktion” förstås som ”transaktioner mellan företag eller mellan företag och offentliga myndigheter som leder till leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster mot ersättning”. Denna bestämmelse ska läsas mot bakgrund av skälen 13 och 22 i direktivet, av vilka det bland annat framgår att direktivet är avsett att tillämpas på alla betalningar som görs som ersättning vid handelstransaktioner, inklusive betalningar mellan företag och myndigheter, men inte på transaktioner som genomförs med konsumenter och inte på andra typer av betalningar.
- 32 Av detta följer att artikel 1 i direktiv 2000/35, jämförd med artikel 2 punkt 1 första stycket i samma direktiv, definierar direktivets tillämpningsområde på ett mycket brett sätt. Med hänsyn till dessa bestämmelser framgår det inte på något sätt att en handelstransaktion vars finansiering helt eller delvis säkerställs med medel från strukturfonderna och från unionens sammanhållningsfond inte omfattas av detta tillämpningsområde.
- 33 För det andra ska det påpekas att det enligt artikel 6.3 i direktiv 2000/35 visserligen är tillåtet för medlemsstaterna att från tillämpningsområdet för de nationella bestämmelser genom vilka detta direktiv införlivas undanta skulder som är föremål för ett insolvensförfarande mot gäldenären, avtal som ingåtts före den 8 augusti 2002 och räntefordringar som understiger 5 euro. Artikel 6.3 i direktiv 2000/35 ska emellertid tolkas restriktivt, eftersom den utgör ett undantag från den princip som föreskrivs i artikel 1 i direktivet, enligt vilken bestämmelserna i detta direktiv ska tillämpas på alla betalningar som görs som ersättning vid handelstransaktioner (se, analogt, dom av den 10 april 2014, ACI Adam m.fl., C-435/12, EU:C:2014:254, punkt 22 och där angiven rättspraxis).
- 34 Av det ovan anförda följer att eftersom det i direktiv 2000/35 inte föreskrivs att handelstransaktioner som helt eller delvis finansieras av medel som härrör från strukturfonderna och från unionens sammanhållningsfond ska undantas vid införlivandet i nationell rätt, utgör direktivet hinder för en nationell lagstiftning som innebär ett sådant undantag.
- 35 Detta bekräftas av syftet med direktiv 2000/35, vilket, såsom framgår av skälen 9, 10 och 20 i direktivet, syftar till att harmonisera följderna av en försenad betalning för att ge dem en avskräckande verkan, så att det inte uppkommer hinder för handelstransaktioner på hela den inre marknaden.
- 36 Den omständigheten att en icke försumbar del av handelstransaktionerna, det vill säga de som finansieras helt eller delvis genom medel från strukturfonderna och från unionens sammanhållningsfond, undantas från de mekanismer för att bekämpa sena betalningar som föreskrivs i direktiv 2000/35 leder nödvändigtvis till en minskning av den ändamålsenliga verkan av dessa mekanismer, även med avseende på transaktioner som kan innefatta aktörer från olika medlemsstater.
- 37 Under dessa omständigheter är det inte nödvändigt att tolka artikel 18 FEUF i detta sammanhang.

- 38 Mot bakgrund av det ovan anförda ska frågan besvaras enligt följande. Artikel 1 och artikel 6.3 i direktiv 2000/35 ska tolkas så, att de utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, enligt vilken handelstransaktioner som helt eller delvis finansieras av medel från strukturfonderna och från unionens sammanhållningsfond inte omfattas av den ersättning för sen betalning som föreskrivs i det direktivet.

Rättegångskostnader

- 39 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (nionde avdelningen) följande:

Artikel 1 och artikel 6.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/35/EG av den 29 juni 2000 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner ska tolkas så, att de utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning som den som är i fråga i det nationella målet, enligt vilken handelstransaktioner som helt eller delvis finansieras av medel från strukturfonderna och från Europeiska unionens sammanhållningsfond inte omfattas av den ersättning för sen betalning som föreskrivs i det direktivet.

Underskrifter